

Yurt dışı mukimi bankanın kredi alacağı ve teminatlarını yurt dışı mukimi şirkete devretmesi durumunun damga vergisi ve harç karşısındaki durumu HK.

Belge türü	Özelge
Kanun	DAMGA VERGİSİ KANUNU
Özelge no	E-97895701-155[2021/281]-300498
Tarih	09.03.2023

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Diğer Vergiler Grup Müdürlüğü

Sayı : E-97895701-155[2021/281]-300498

09.03.2023

Konu : Yurt dışı mukimi bankanın kredi alacağı ve teminatlarını yurt dışı mukimi şirkete devretmesi durumunun damga vergisi ve harç karşısındaki durumu

İlgide kayıtlı özelge talep formu ve eklerinin incelenmesinden, yurtdışı mukimi şirketinizin kredi alacağını ve teminatlarını yine yurt dışı mukimi A.Ş.'ye devredeceği, bu amaçla taraflar arasında alacağın temlik sözleşmesi imzalandığı, sözleşme ile kredi alacağı yanında Türkiye'de bulunan taşınmazlar üzerindeki ipoteklerin de devredileceği, sözleşmenin kredi bağlantılı olması nedeniyle damga vergisinden, ipoteklerin devri kapsamında tapuda yapılacak tescil işlemlerinin harçtan istisna olup olmadığı ile damga vergisinin noterde ödenmesi halinde tapu müdürlüğünde yeniden damga vergisi ödenip ödenmeyeceği hakkında görüş talep edildiği anlaşılmaktadır.

DAMGA VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde, bu Kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu, bu Kanundaki kağıtlar teriminin yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçer bir işaret konmak suretiyle düzenlenen ve herhangi bir hususu ispat veya belli etmek için ibraz edilebilecek olan belgeler ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgeleri ifade edeceği, yabancı memleketlerle Türkiye'deki yabancı elçilik ve konsolosluklarda düzenlenen kağıtlar, Türkiye'de resmi dairelere ibraz edildiği, üzerine devir veya ciro işlemleri yürütüldüğü veya herhangi bir suretle hükümlerinden faydalandırıldığı takdirde vergiye tabi tutulacağı; 2 nci maddesinde, vergiye tabi kağıtlar mahiyetinde bulunan veya onların yerini alan mektup ve şerhlerle, bu kağıtların hükümlerinin yenilenmesine, uzatılmasına, değiştirilmesine, devrine veya bozulmasına ilişkin mektup ve şerhlerin de damga vergisine tabi olduğu; 3 üncü maddesinde, damga vergisinin mükellefinin kağıtları imza edenler olduğu, yabancı memleketlerle Türkiye'deki yabancı elçilik ve konsolosluklarda düzenlenen kağıtların vergisini, Türkiye'de bu kağıtları resmi dairelere ibraz eden, üzerinde devir ve ciro işlemleri yapanlar veya herhangi bir suretle hükümlerinden faydalananların ödeyeceği; 4 üncü maddesinde, bir kağıdın tabi olacağı verginin tayini için o kağıdın mahiyetine bakılacağı ve buna göre tabloda yazılı vergisinin bulunacağı, kağıtların mahiyetinin tayininde, şekli kanunlarda belirtilmiş olanlarda kanunlardaki adlarına, belirtilmemiş olanlarda üzerindeki yazının tazammum ettiği hüküm ve manaya bakılacağı hükme bağlanmıştır.

Kanuna ekli (2) sayılı tablonun "*IV-Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar*" başlıklı bölümünün 23 üncü fıkrasında, bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilere, bunların teminatlarına ve geri ödenmelerine, devrine ve krediden doğan alacakların temlikine ilişkin kağıtlar ile bu kağıtlar üzerine konulacak şerhlerin (kredilerin kullanımları hariç) damga vergisinden istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

Konu ile ilgili olarak yayımlanan 4 ve 6 seri No.lu Damga Vergisi Sirkülerlerinde, 488 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun IV/23 fıkrası uygulamasında, kanun kapsamındaki kredi tanımına Bankalar Kanununa göre kredi olarak kabul edilen nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayrinakdi kredilerin gireceği, akrediflerin de bu kapsamda değerlendirildiği belirtilmiştir.

18 Seri No.lu Damga Vergisi Sirkülerinin "*3-Kredinin teminatına ilişkin damga vergisi ve harç istisnası uygulaması*" başlıklı bölümünde, söz konusu istisna kapsamında kullanılan kredinin teminatına ilişkin olarak düzenlenen kağıtlar ile bu amaçla yapılan işlemlere münhasıran kullanılan krediye ilişkin olması kaydıyla istisnanın uygulanması gerektiği açıklanmıştır.

İlgide kayıtlı özelge talep formu ekinde yer alan "*Alacağın Temliki Sözleşmesi*"nin incelenmesinden, kredi veren banka (.... A.Ş.) ve kredi kullanan şirketler (... ve) ile kredi alacakları ve bu alacakların teminatlarını temlik alacak olan şirketin (.... A.Ş.) yurt dışı mukimi olduğu, ancak kredinin teminatını oluşturan bazı gayrimenkuller ile hava ve deniz araçlarının Türkiye'de yer aldığı anlaşılmaktadır.

Buna göre, krediyi veren, krediyi kullanan ve kredi alacağı ile teminatlarını devralan şirketlerin yurtdışında mukim olduğu, Türkiye'de kullandırılan bir kredinin söz konusu olmadığı, yalnızca Türkiye'de yer alan gayrimenkul ve menkullerin teminat gösterildiği hususları dikkate alındığında, istisna kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmayan söz konusu kredi alacağı ve teminatlarının temlik kapsamında noterde düzenlendiği belirtilen "*Alacağın Temlik Sözleşmesi*"nin damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, sözleşme kapsamında tapuda yapılacak işlemlerle ilgili olarak kağıt düzenlenmesi ve düzenlenecek belge örneğinin Başkanlığımıza gönderilmesi halinde, kağıt bazında ayrıca değerlendirme yapılması mümkün bulunmaktadır.

HARÇLAR KANUNU YÖNÜNDEN

492 sayılı Harçlar Kanununun 38 inci maddesinin birinci fıkrasında, noter işlemlerinden bu kanuna bağlı (2) sayılı tarifiede yazılı olanların noter harçlarına tabi olduğu; 41 inci maddesinde, noter harçlarının (2) sayılı tarifiede yazılı işlemlerden değer veya ağırlık ölçüsüne göre nispi, işlemin nevi ve mahiyetine göre maktu esas üzerinden alınacağı; Kanuna bağlı (2) sayılı tarifenin "I- Değer veya ağırlık üzerinden alınan nispi harçlar" başlıklı bölümünün 1 inci maddesinde ise muayyen bir meblağı ihtiva eden her nevi senet, mukavelename ve kağıtlardan beher imza için nispi noter harcı alınacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 57 nci maddesinde, tapu ve kadastro işlemlerinden bu Kanuna bağlı (4) sayılı tarifiede yazılı olanlarının tapu ve kadastro harcına tabi olduğu; söz konusu tarifenin I/7-a fıkrasında, ipotek tesisinde ipotekle sağlanan borç miktarı üzerinden nispi harç alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Kanunun 123 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında da; "*...Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler tarafından bankalardan kullanılacak krediler için verilecek kefaletler ile Kredi Garanti Fonu Anonim Şirketi ve 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinde belirtilen kurumlar tarafından verilecek kefaletler dahil) bankalar finansman şirketleri, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilere, bunların teminatlarına ve geri ödenmelerine ilişkin işlemler (yargı harçları hariç)bu Kanunda yazılı harçlardan müstesnadır.*" denilmektedir.

Bu itibarla, yurt dışı kredi kuruluşu olan şirketiniz ile yine yurtdışı mukim A.Ş. arasında düzenlenen "*Alacağın Temlik Sözleşmesi*" kapsamında kredinin ve teminatında bulunan gayrimenkuller üzerindeki ipoteğin temlik işleminin Harçlar Kanununun 123 üncü maddesi kapsamında değerlendirilmesi mümkün bulunmadığından, söz konusu sözleşmeye ilişkin noterde yapılacak işlemin Kanuna ekli (2) sayılı tarifenin I/1 fıkrası gereğince noter harcına; tapuda A.Ş. adına yapılacak ipotek işleminin 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin I/7-a fıkrası gereğince tapu harcına tabi tutulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026